

Europese subsidies

Nederland krijgt geld uit de Europese structuurfondsen, ooit ingesteld voor de armste gebieden. Raar? Andere landen doen het ook.

Bijlmer bloeit op met geld uit Brussel

Door SANDER HEIJNE
AMSTERDAM, 25 JUNI. Al ruim tien jaar zet Ernestine Comvalius zich samen met verschillende culturele organisaties in voor de komst van een buurttheater in Amsterdam-Zuidoost. „Jarenlang werden alle plannen voor een theater naar de prullenbak verwezen: onhaalbaar.” Met steun van de Europese Unie lukt het nu toch.

Comvalius is directeur van het Bijlmer Parktheater, dat nu nog midden op een stoffige bouwplaats ligt. In de hal leggen bouwvakkers de laatste hand aan de inrichting. De zaal is klaar, evenals de repetitiestudio's. Begin oktober moet de rest van de inrichting gereed zijn, net als de bestrating buiten. Dan is de officiële opening.

Het theater biedt plaats aan 277 bezoekers. De zaal is geschikt voor zowel circus- als theatervoorstellingen. Het Bijlmer Parktheater wil niet alleen een prestigieus buurttheater worden voor de bewoners van Zuidoost, maar ook een culturele trekpleister voor de hele stad. Volgens een programmeur van het theater, Fako Kluiwing, wordt het Bijlmer Parktheater „het Carré van Zuidoost”.

De nieuwe trekpleister van de Bijlmer kost in totaal 7,6 miljoen euro. Hiervan is 1,9 miljoen euro betaald door de Europese Unie. Deze subsidie is onderdeel van het Doelstelling 2-programma, een subsidieprogramma dat zich richt

Door geld uit Brussel komen projecten sneller van de grond

op het verkleinen van economische verschillen binnen regio's in de EU. In totaal ontving het Stadsdeel Zuidoost tussen 2000 en 2008 ruim 14 miljoen euro aan Europese subsidies.

Eigenlijk is de Nederlandse regering tegen Europese subsidies voor regionaal beleid in Nederland. Staatssecretaris van Europese Zaken Timmermans (PvdA) laat via een medewerker weten: „De fondsen zouden zich moeten richten op de minst welvarende lidstaten.” Aangezien Nederland een nettobetaler is aan de EU, lijkt het logischer om alleen het bedrag dat buiten Nederland geïnvesteerd wordt af te dragen en zelf zorg te dragen voor zwakkere regio's in eigen land.

Bij de oppositiepartij VVD vinden ze dit ook. Het was zelfs een speerpunt in de campagne van lijsttrekker Hans van Baalen bij de Europese verkiezingen. Verscheidene malen zei hij „een einde te willen maken aan het nodeloos rondpompen van geld via Brussel”. Als vrijwel de gehele Nederlandse politiek tegen het ontvangen van deze subsidies is, waarom krijgt Nederland ze dan?

Bij het vaststellen van de begroting voor 2007-2013 stelde Nederland al voor het geld alleen in de armste landen te besteden. Maar sommige grote landen, zoals Spanje, doen niet graag afstand van de Europese gelden. Zolang andere landen die tot het rijkere gedeelte van de EU horen, profiteren van de fondsen, laat ook Nederland zijn deel niet schieten. Tot 2013 is er 1,9 miljard euro voor Ne-

derland gereserveerd.

Elvira Sweet (PvdA) ziet ook de voordelen van de Europese subsidies. Ze is voorzitter van stadsdeel Zuidoost. „Om in aanmerking te komen voor het Europese geld moesten we zelf co-financiering regelen, anders werd de beschikbare 14 miljoen aan Europese subsidies niet uitgekeerd.” Hierdoor kreeg het stadsdeel volgens Sweet veel makkelijker en sneller geld uit gemeentelijke en nationale fondsen. In totaal 32 miljoen. „Normaal gesproken had het zeker twintig jaar geduurd om dit bedrag bij elkaar te krijgen.”

Ook in het Bijlmer Parktheater zijn ze blij met het Brusselse geld. Alleen de bureaucratie rond de subsidie valt Comvalius tegen. „Wij waren op zoek naar een theater met een goede ambiance, waar we samen met onze partners mooie voorstellingen kunnen programmeren.” Maar realisering van deze artistieke ambities was niet haar enige zorg. Gedurende het proces werd duidelijk dat de EU als voorwaarde stelt dat het project ook economische potentie moet hebben.

Zo moet het theater onder andere zeventien nieuwe arbeidsplaatsen creëren, jaarlijks 32.500 bezoekers trekken, 45 tot 50 stageplaatsen bieden en een opstap zijn voor jong talent. Wat betreft het gevraagde aantal bezoekers maakt Comvalius zich geen zorgen. Ze rekent zelfs op 40.000 bezoekers per jaar. Ook verheugt ze zich op het werken met nieuw talent. De eisen voor het aanstellen van nieuw personeel en het grote aantal stagiaires leveren haar problemen op.

„Met een aantal bestaande creatieve instellingen hebben we geld gekregen voor een gebouw. Voor extra personeel en stagiaires worden we verder niet gecompenseerd, terwijl dit toch veel geld kost.” De stichtingen die onderzoek vinden in het theater hebben al personeel in dienst. Zij worden niet ontslagen om ruimte te maken voor nieuw personeel. Comvalius: „Nu detacheren we het personeel van de stichtingen bij het theater.” Met deze constructie hoopt het Bijlmer Parktheater aan de eisen voor de verkregen subsidie te voldoen.

Volgens Comvalius was het onmogelijk op voorhand alle consequenties van de Europese subsidies te overzien. Gezien het traject dat het geld door de bureaucratie moet afleggen is dit niet verwonderlijk. Comvalius kon niet rechtstreeks in Brussel om subsidie vragen, dat moest bij het stadsdeel. Het stadsdeel moest op zijn beurt in samenspraak met de gemeente een aanvraag indienen bij het ministerie van Binnenlandse Zaken. Het ministerie regelde de aanvraag in Brussel.

„Je hebt echt een specialist nodig om wijs te worden uit de Europese subsidies”, verzucht Comvalius. „Ik vraag me af of Europa zich dat voldoende realiseert.” Toch overheerst een positief gevoel. „Toen we in 1998 met Krater Theater Jörgen Raymann naar Nederland haalden, kreeg ik van veel mensen commentaar dat het buurthuis in Holendrecht veel te klein was. Dankzij Europa hebben we in Zuidoost nu een prachtig theater waar we naast professionele voorstellingen ook jong talent in stijl kunnen laten debuteren.”

Het vrijwel voltooid Bijlmer Parktheater, dat op 9 oktober de deuren moet openen. Foto Roger Cremers

Drie Europese fondsen voor regionaal beleid

- De Europese subsidies voor regionaal beleid komen uit drie fondsen: Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), Europees Sociaal Fonds (ESF) en Cohesie Fonds (CF).
- Alle regio's kunnen een beroep doen EFRO en ESF. Voor het CF komen alleen landen in aan-

merking waarvan het bruto nationaal product minder dan 90 procent van het EU-gemiddelde is. Dit zijn nu Bulgarije, Cyprus, Estland, Griekenland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije en Tjechië. (Spanje krijgt bij wijze van uitzondering

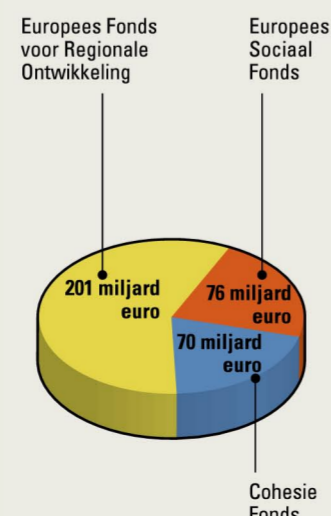
ook voor CF-steun.)

- Het regionaal beleid kent drie doelstellingen. Doelstelling I richt zich op de ontwikkeling van de armste regio's en wordt uit alle drie de fondsen gefinancierd.
- Doelstelling II richt zich alle regio's die niet voor Doelstelling I in aanmerking komen. Het doel

is versterking van de economie. De steun komt van EFRO en ESF.

- Doelstelling III richt zich op het bevorderen van grensoverschrijdende regionale samenwerking en wordt bekostigd uit EFRO.
- Voor alle projecten geldt dat ten minste de helft van de kosten uit nationale bron moet komen.

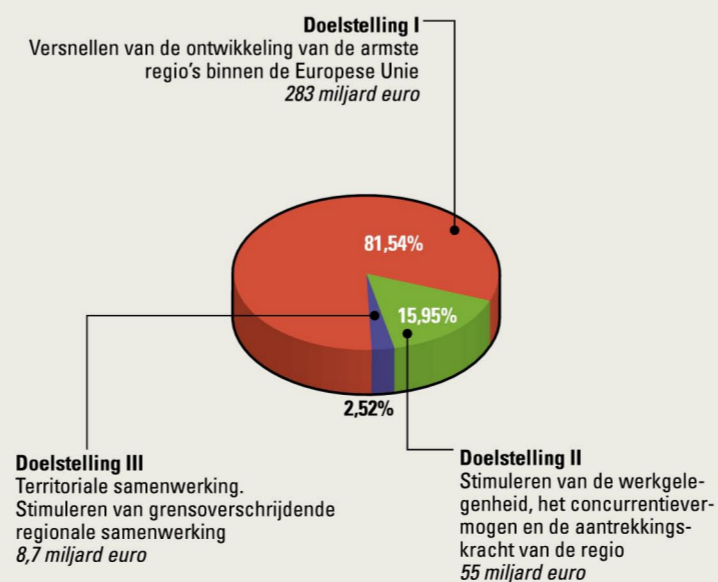
Regiosteun uit drie fondsen

NRC 250109 / YS / Bron: Europese Commissie

Speerpunten regionale EU-subsidies

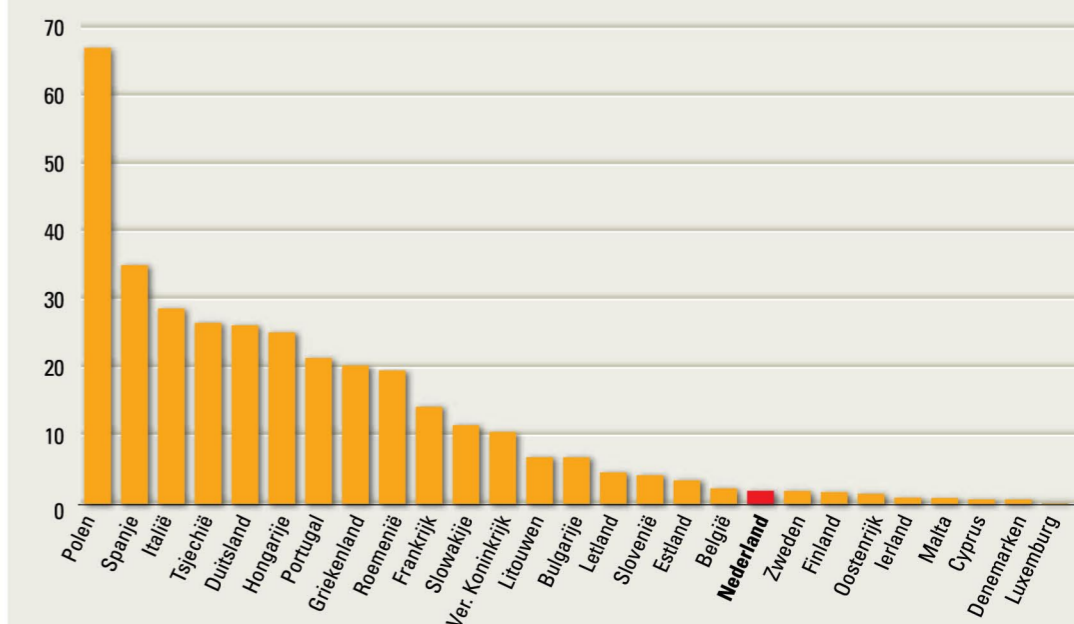
Drie doelstellingen regionaal beleid

NRC 250109 / StS / Bron: Europese Commissie

Polen ontvangt in 2007-2013 meeste regiosteun in EU

EU subsidies in miljarden euro's

NRC 250609 / PB / Bron: Europese Commissie